

DATABÁZE JADE

Blanka Sapáková, Moravská zemská knihovna Brno

Moravská zemská knihovna zpracovala projekt na využívání článkové databáze JADE do soutěže na řešení projektů programu podpory výzkumu a vývoje „Informační zdroje pro výzkum a vývoj“ (LI), podprogram C Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy. Projekt podpořily všechny státní vědecké knihovny i Národní knihovna ČR. Projekt byl přijat. Projekt „Databáze JADE“ je čtyřletý a jeho cílem je získat přístup (nákup licence) ke zdrojům zahraničních odborných článků. Konkrétně jde o využívání databáze článkové bibliografie JADE (Journal Articles DatabasE), která patří Univerzitní knihovně v německém Bielefeldu.

V databázi JADE jsou uloženy plné texty článků a na vyžádání jsou elektronicky odeslány žádající knihovně. Jde tedy o službu dokument delivery, o zasílání článků, není možnost přímého prohlížení a stahování textů. Proto JADE bude využívána především knihovnami, které mohou hledání, objednávání a rozesílání článků provádět elektronicky a které zajišťují MMVS. Zasílání článků z JADE provádí systém objednávek Jason (Journal Articles Sent On demaNd), který už některé knihovny v ČR využívají.

Moravská zemská knihovna používá Jason již druhý rok a získává elektronicky pro naše čtenáře články z titulů, které nejsou v českých knihovnách dostupné. Samotný JASON obsahuje souborný katalog, kde jsou jen tituly a holdingy. Znamená to, že v databázi Jason se článek nevyhledává, ale jen ověřuje. Postup je takový, že prostřednictvím internetu se v databázi Jason (a nyní to bude i v JADE) zjišťuje, zda se v ní nachází požadovaný článek, objednávku provede MMVS pomocí e-mailu a článek může přijít zpět e-mailem v elektronické podobě (v horším případě lze text získat i vytištěný na papíře a poštou). Při tomto postupu odpadají prodlevy, které vznikaly při posílání objednávky poštou a opět poštou doručování článku a co je nemenší výhodou, neplatíme poštovné, které také nebylo malé.

Už od zahájení provozu systému Jason v MZK byla tato služba hojně využívána.

V roce 1999

bylo objednáno 951 článků, kladně vyřízených 931 o rozsahu 8612 stran textu.

V prvním pololetí 2000

bylo objednáno 562 článků, kladně vyřízených 497 o rozsahu 6605 stran textu.

V databázi JADE je možno vyhledávat podle několika kritérií, ale ne fulltextově. Je tvořena ze základních britských a německých zdrojů a je to právě ta databáze, která dovede uspokojit většinu požadavků našich čtenářů na zahraniční odborné texty. Přístup do databáze bude buď přímo v Bielefeldu, nebo do její kopie v Univerzitnej knižnici v Bratislavě. V budoucnu není vyloučeno, že bude jedna kopie i v ČR.

Databáze JADE (Journal Articles DatabasE)

Obsah: Časopisecké články interdisciplinární.

Databáze je doplňována z několika samostatných zdrojů. Data jsou dodávána z:

- British Library (JABL)
- Periodical Contents Index (PCI)
- mezinárodní bibliografie časopisů (die Internationale Bibliographie der Zeitschriftenliteratur - IBZ)
- nakladatelství Elsevier a Springer.

V této době obsahuje již 20 mil. dokladů.

Vyhledávání v databázi JADE je podobné jako v dalších databázích, ale ne fulltextové.

- Celý časopis se dá vyhledat podle:
 - názvu časopisu, nebo slova z názvu časopisu,
 - ISSN a opět najít konkrétní časopis,
- Článek se dá vyhledat podle:
 - název článku nebo slovo z názvu článku,
 - oblast (obor)
 - autora
 - nebo jejich kombinace

S Univerzitní knihovnou v Bielefeldu jsme ve spojení prostřednictvím Univerzitní knihovny v Bratislavě, přes niž provádíme vstup do databáze JASON a koordinujeme jej i pro knihovny Masarykovy univerzity v Brně a Palackého univerzity v Olomouci. Ze strany Univerzitní knihovny v Bratislavě je však aktuální požadavek na přímé kontakty mezi českými knihovnami a Univerzitní knihovnou v Bielefeldu.

Časový harmonogram realizace projektu:

Rok 2000

- první pololetí - navázat kontakt s Univerzitní knihovnou v Bielefeldu a sjednat podmínky licence na využívání článkové bibliografické databáze JADE.
- druhé pololetí - podepsání smlouvy, instalace software a zaškolení pracovníků, zkušební provoz a nakonec plné využívání databáze JADE

Rok 2001-2003

- podle potřeby nainstalování databáze JADE na server v ČR rozšíření spolupráce o dodávání textů naší produkce do databáze JADE.

Věříme, že otevření databáze JADE pro ČR rozšíří počet kladně vyřízených požadavků našich čtenářů.